

Bosjöklosters kyrka

55.8772, 13.5177

På 1100-talet var detta en ö i Ringsjön, skyddat av sjöns vatten och gynnat av ärkebiskopen i Lund. Ön kallades Bos ö och klostret som var ett nunnekloster tillhörande benediktinorden kallades Bosö.

Kyrkan och det tillhörande klostret grundades förmodligen under senare delen av 1100-talet av hövitsmannen Tord Thott för benediktinnunnor. I det första dokument som omnämnde Bosjökloster och som skrevs år 1181 av påven Lucius III, bekräftades klostrets privilegier.

Kyrkan var gemensam för nunnorna och sockenborna. Klostret med tre längor och korsgång låg i söder, sockenbornas ingång och kyrkogården i norr.

Skulpturer utanför kyrkan?

Den gamla kyrkogård närmast kyrkan, där nunnorna ligger begravda ligger på mark som tillhör godset. Den har bevarats som klosterkyrkogård samt privat begravningsplats för godsets ägarfamiljer.

I början av 1860-talet anlades en ny begravningsplats för församlingen en knapp kilometer norr om kyrkan.

Kyrkan som den står i dag har dock inte många likheter med den medeltida klosterkyrkan, i vart fall inte utvändigt. Då var det en romansk kyrka med högt långhus, kor och absid, uppförd i sandsten från trakten. Fönstren var små och satt högt upp. Att långhuset byggdes så högt berodde på att eftersom nunnorna skulle kunna delta i mässan åtskilda från menigheten av församlingsbor, satt de dolda uppe på ett loft dit de kom via en speciell gång från klostret, som låg där det nuvarande slottet ligger, söder om kyrkan.

Klosterbyggnadernas placering i söder gjorde att kyrkogården, liksom vapenhuset, där vanliga besökare gick in, hamnade i norr. På kyrkogården finns ännu gravstenar med en rund överdel som brukar anses vara medeltida nunnegravstenar, även om de har återanvänts för senare avlidna.

Klostret hade högt anseende och åtminstone från 1345 rätt att ge avlat, det vill säga förkortad pinotid i skärselden åt besökande pilgrimer.

I samband med reformationen drogs klostret in till kronan och blev med tiden förläning till adelsfamiljen Ulfstand. Klostret omvandlades till det nuvarande slottet, men kyrkan bevarades som gårdskyrka.

Kyrkans vackra altarskåp donerades till kyrkan av Powel Laxmand och dennes hustru Thale Ulfstand 1588. Skåpet försågs samtidigt med bibelcitat och familjeporträtt.

Fru Thale Ulfstand fick Bosjökloster 1560 mot att hon överlämnade en del av sina gods på Själland till kung Fredrik II. Den nya ägarinnan var en förmögen kvinna, som bland annat ägde och bodde på Malmöhus. Bytesaffären med Fredrik II förlorade hon inte på, utan blev ännu rikare.

Och på norra sidan i koret finns ett stort epitafium från slutet av 1500-talet över ätten Laxmand.

Triumfkrucifixet i snidad ek är från 1400-talet.

Även dopfunten i sandsten är från 1400-talet, och har ett dopfat i mässing som är från 1600-talet.

En predikstol från 1603 fanns fram till 1846 i kyrkan, då den ersattes av den nuvarande. Delar av predikstolen användes för att bygga två skåp, som därefter fanns på Bosjöklosters slott.

Bänkinredningen donerades till kyrkan 1601 av änkefru Thale Ulfstand.

I västväggen bakom orgelläktaren finns ungefär fyrtio "ljudkrukor", som nu bara kan ses från kyrkvinden ovanför valvet. De var en sorts högtalare eller ekoanordningar, avsedda att förstärka nunnornas böner från läktaren då de deltog i mässan.

Målningen till vänster på triumfbågen är från 1400-talet, och föreställer tandläkarnas skyddshelgon Sankta Apollonia med en enorm tång med en utdragen tand.

I kyrkan finns en mässhake försedd med Corfitz Ludwig Beck-Friis och Maria Sofia Skoghs initialer och släktvapen i broderierna, samt året 1760, då mässhaken skänktes till kyrkan. Den är i ovanligt gott skick för sin ålder.

Kyrkan hade redan under medeltiden ett kyrktorn, men detta revs på 1600-talet. Det nuvarande tornet tillkom i mitten av 1800-talet då kyrkan renoverades under ledning av Carl Georg Brunius.

Källor:

Webb: bosjokloster.se

Webb: Demografisk databas för södra Sverige.

Webb: Riksantikvarieämbetets bebyggelseregister.